

Bemærkninger til foranstaaende Lovforslag.

Den grønlandske Mission og Handel stod oprindelig i nøje indbyrdes Forbindelse, idet den af Hans Egede i 1721 paa-begyndte Mission i Grønland bares af et privat, i Bergen hjemmehørende Handelskompagni, efter hvis Instruksér Egede ledede Handelen, samtidig med at han forestod Missionsarbejdet. I 1728 overtoges imidlertid Handelen af Staten, og denne Ordning vedvarede til 1731, da Handelens Funktionærer hjemkaldtes til Danmark. Egede overtog da paa ny Ledelsen af Handelen, men kun for eet Aar, idet der i 1732 atter opsendtes Handelsfunktionærer til Grønland, og siden da have den grønlandske Handel og Mission været adskilte.

Missionen henlagdes i 1737 til Missionskollegiet og blev efter dettes Ophævelse ved Kundgørelse af 24. November 1848 Punkt V. henlagt til det da oprettede Ministerium for Kirke- og Undervisningsvæsenet, under hvilket det grønlandske Kirke- og Skolevæsen derefter har henhørt. Ifølge § 1 i Lov Nr. 52 af 1. April 1905 ledes Kirke- og Skolevæsenet i Grønland umiddelbart af Ministeriet, saaledes at de paagældende Sager indsendes direkte til Ministeriet fra Provsten over Grønland.

Med Hensyn til den grønlandske Handels skiftende Skæbne skal man henvise til Bemærkningerne til det Rigsdagen i Rigsdagssamlingen 1907—08 forelagte Forslag til Lov om Styrelse af Kolonierne i Grønland m. m. (jfr. Rigsdagstidende for 1907—08, Tillæg A. Sp. 4673. ff.). Ved dette Lovforslag — den senere Lov Nr. 139 af 27. Maj 1908 — ønskede man dels at tilvejebringe en Sondring mellem den almindelige borgerlige Administration af Grønland, der hidtil havde været besørget gennem den kgl. grønlandske Handel, paa den ene Side, og Monopolhandelen paa den anden Side, og foreslog derfor Oprettelsen af to under Indenrigsministeriet henlagte sideordnede Embeder som Direktør for Administrationen og Chef for Handelen, dels at udvide Adgangen for Grønlænderne til selv at lede deres Anliggender i Grønland. For at opnaa det sidste Formaal at ophævedes de tidligere Forstandskaber, i hvilke de Danske var stærkt repræsenterede, og i Stedet derfor oprettedes Kommuneraad og Landsraad, hvori

de Danskes Deltagelse er indskrænket det mest mulige (jfr. Lovens §§ 5 og 8).

Loven af 27. Maj 1908 betegner et utvivlsomt Fremskridt fra den tidligere Tilstand, for saa vidt den fastsætter, at der skal være et handelskyndigt Element, der deltager i Forvaltningen af de grønlandske Anliggender, men dens nærmere Bestemmelser om Fordelingen af de forskellige Forretninger mellem den administrerende Direktør og Handelschefen have i flere Tilfælde vist sig at lide af Mangler, der bør afhjælpes, idet den nævnte Grundtanke bevares (jfr. herved om de Forhandlinger, der i afvigte Rigsdagssamling fandt Sted i Rigsdagen angaaende de grønlandske Forhold, Rigsdagstidende for 1910—11, Folketingets Forhandlinger Sp. 6203—6258, 7101—7147, 7205—7208, Lands tingets Forhandlinger Sp. 1848. ff.). Saavel af denne Grund, som fordi de grønlandske Forhold ogsaa paa andre Punkter gjorde det tilraadeligt, at Spørgsmaalet om deres Ordning blev optaget til samlet Overvejelse, blev der af Regeringen i afvigte Samling framset Forslag til Lov om midlertidig Bestemmelse vedrørende Grønlands Styre, ifølge hvilket Forslag en af Kongen udnævnt Kommissarius bl. a. inden Oktober 1914 skulde tilvejebringe Grundlaget for en Nyordning. Da det imidlertid ikke lykkedes at gennemføre dette Lovforslag, har det været af Betydning for Regeringen, forinden det nu fremsætter Forslag til nye Bestemmelser vedrørende Grønlands Styre, ad anden Vej at opnaa Underretning om de forskellige Opfattelser af Lovene af 1. April 1905 og 27. Maj 1908, der gøre sig gældende blandt de Personer, der ved deres Embedsvirksomhed i Grønland have erhvervet et indgaaende Kendskab til de grønlandske Forhold. Efter Forhandlinger mellem Indenrigsministeriet og Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet ere derfor de to grønlandske Inspektører, Provsten for Grønland og den Læge, der i længst Tid har virket i Grønland, hjemkaldte til Danmark for at være til Regeringens Disposition i indeværende Vinter. Da det maatte være gavnligt at faa de forskellige Standpunkter belyste saalsidigt som muligt, indbød Ministeriet